

Zpráva analytické komise o vývoji příjmů a nákladů na zdravotní služby hrazených z prostředků v. z. p. v roce 2019

1 Náklady ZFZP na hrazené zdravotní služby z v. z. p.

Celkové náklady zdravotních pojišťoven na hrazené zdravotní služby ze základního fondu zdravotního pojištění (ZFZP) dosáhly v roce 2019 výše 310 969 mil. Kč. V porovnání s předchozím rokem 2018 se celkové náklady zvýšily o 25 636 mil. Kč (+8,98 %).

Tabulka 1: Celkové náklady systému v.z.p. (ZFZP)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	233 945	241 964	253 346	267 195	285 332	310 969
Index (k roku 2014, v %)	100,0	103,4	108,3	114,2	122,0	132,9
Index (k předchozímu roku, v %)	-	103,4	104,7	105,5	106,8	109,0

Níže uvedené tabulky ukazují výši finančních nákladů v jednotlivých segmentech za roky 2014 až 2019 včetně indexů nárůstu v jednotlivých letech a kumulovaného nárůstu nákladů vzhledem k roku 2014.

1.1 Segmenty „terénní“ ambulantní péče

Tabulka 1a: Náklady systému v.z.p. na stomatologickou péči

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	10 059	10 385	10 696	10 932	11 149	12 165
Index (k roku 2014, v %)	100,0	103,2	106,3	108,7	110,8	120,9
Index (k předchozímu roku, v %)	-	103,2	103,0	102,2	102,0	109,1

Tabulka 1b: Náklady systému v.z.p. na péči praktických lékařů

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	13 591	14 389	14 813	15 467	15 983	17 261
Index (k roku 2014, v %)	100,0	105,9	109,0	113,8	117,6	127,0
Index (k předchozímu roku, v %)	-	105,9	102,9	104,4	103,3	108,0

Tabulka 1c: Náklady systému v.z.p. na gynekologickou péči

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	3 463	3 499	3 766	3 912	4 020	4 345
Index (k roku 2014, v %)	100,0	101,1	108,7	113,0	116,1	125,5
Index (k předchozímu roku, v %)	-	101,1	107,6	103,9	102,7	108,1

Tabulka 1d: Náklady systému v.z.p. na rehabilitační péči

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	2 859	2 841	3 020	2 978	3 067	3 407
Index (k roku 2014, v %)	100,0	99,4	105,6	104,2	107,3	119,2
Index (k předchozímu roku, v %)	-	99,4	106,3	98,6	103,0	111,1

Tabulka 1e: Náklady systému v.z.p. na diagnostickou zdravotní péči

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	9 609	9 540	9 986	10 454	11 079	11 657
Index (k roku 2014, v %)	100,0	99,3	103,9	108,8	115,3	121,3
Index (k předchozímu roku, v %)	-	99,3	104,7	104,7	106,0	105,2

Tabulka 1f: Náklady systému v.z.p. na domácí zdravotní péči

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	1 684	1 686	1 905	1 917	2 007	2 325
Index (k roku 2014, v %)	100,0	100,1	113,1	113,8	119,2	138,1
Index (k předchozímu roku, v %)	-	100,1	113,0	100,6	104,7	115,9

Tabulka 1g: Náklady systému v.z.p. na specializovanou ambulantní péči

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	20 104	21 181	23 364	24 539	25 399	29 148
Index (k roku 2014, v %)	100,0	105,4	116,2	122,1	126,3	145,0
Index (k předchozímu roku, v %)	-	105,4	110,3	105,0	103,5	114,8

Tabulka 1g6: Náklady systému v.z.p. na specializovanou ambulantní péči (bez centrových léčiv a odborností 901, 903, 128, 403)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	15 284	16 185	17 657	18 496	18 888	21 794
Index (k roku 2014, v %)	100,0	105,9	115,5	121,0	123,6	142,6
Index (k předchozímu roku, v %)	-	105,9	109,1	104,7	102,1	115,4

Tabulka 1h: Náklady systému v.z.p. na ošetrovatelskou a rehabilitační péči u PZSS

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	1 209	1 262	1 498	1 971	2 330	2 650
Index (k roku 2014, v %)	100,0	104,4	123,9	163,0	192,6	219,1
Index (k předchozímu roku, v %)	-	104,4	118,7	131,6	118,2	113,8

1.2 Segmenty ústavní péče

Tabulka 2a: Náklady systému v.z.p. na nemocnice

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	111 980	116 480	121 447	130 132	141 718	154 978
Index (k roku 2014, v %)	100,0	104,0	108,5	116,2	126,6	138,4
Index (k předchozímu roku, v %)	-	104,0	104,3	107,2	108,9	109,4

Tabulka 2a5: Náklady systému v.z.p. na centrová léčiva

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	11 120	11 840	14 083	15 302	16 367	18 321
Index (k roku 2014, v %)	100,0	106,5	126,6	137,6	147,2	164,7
Index (k předchozímu roku, v %)	-	106,5	118,9	108,7	107,0	111,9

Tabulka 2b: Náklady systému v.z.p. na odborné léčebné ústavy (OLÚ)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	6 992	7 253	7 614	8 072	8 918	9 734
Index (k roku 2014, v %)	100,0	103,7	108,9	115,4	127,5	139,2
Index (k předchozímu roku, v %)	-	103,7	105,0	106,0	110,5	109,1

Tabulka 2c: Náklady systému v.z.p. na léčebny dlouhodobě nemocných (LDN)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	2 704	2 784	2 890	3 178	3 476	4 029
Index (k roku 2014, v %)	100,0	103,0	106,9	117,6	128,6	149,0
Index (k předchozímu roku, v %)	-	103,0	103,8	110,0	109,4	115,9

Tabulka 2d: Náklady systému v.z.p. na ošetrovatelská lůžka (OL)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	711	773	893	929	1 059	1 224
Index (k roku 2014, v %)	100,0	108,7	125,6	130,6	149,0	172,2
Index (k předchozímu roku, v %)	-	108,7	115,5	104,0	114,1	115,6

Tabulka 2e: Náklady systému v.z.p. na hospice

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	162	161	186	199	224	261
Index (k roku 2014, v %)	100,0	99,6	114,7	122,9	138,6	161,2
Index (k předchozímu roku, v %)	-	99,6	115,2	107,1	112,7	116,3

1.3 Náklady na lázeňskou péči

Tabulka 3: Náklady systému v.z.p. na lázeňskou péči

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	2 446	2 881	3 174	3 288	3 387	3 641
Index (k roku 2014, v %)	100,0	117,8	129,8	134,4	138,5	148,9
Index (k předchozímu roku, v %)	-	117,8	110,2	103,6	103,0	107,5

1.4 Náklady na péči v ozdravovnách

Tabulka 4: Náklady systému v.z.p. na péči v ozdravovnách

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	28	30	30	30	32	35
Index (k roku 2014, v %)	100,0	109,4	106,4	108,5	116,6	124,7
Index (k předchozímu roku, v %)	-	109,4	97,3	101,9	107,5	106,9

1.5 Náklady na dopravu

Tabulka 5: Náklady systému v.z.p. na dopravu

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	1 507	1 542	1 546	1 537	1 582	1 698
Index (k roku 2014, v %)	100,0	102,3	102,6	102,0	105,0	112,7
Index (k předchozímu roku, v %)	-	102,3	100,3	99,4	102,9	107,3

1.6 Náklady na zdravotnickou záchrannou službu (ZZS)

Tabulka 6: Náklady systému v.z.p. na zdravotnickou záchrannou službu (ZZS)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	2 268	2 469	2 599	2 682	2 806	2 981
Index (k roku 2014, v %)	100,0	108,9	114,6	118,3	123,8	131,5
Index (k předchozímu roku, v %)	-	108,9	105,3	103,2	104,6	106,2

1.7 Náklady na léky vydané na recepty

Tabulka 7: Náklady systému v.z.p. na léky vydané na recepty

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	33 820	33 876	34 463	35 284	36 148	37 821
Index (k roku 2014, v %)	100,0	100,2	101,9	104,3	106,9	111,8
Index (k předchozímu roku, v %)	-	100,2	101,7	102,4	102,4	104,6

1.8 Náklady na zdravotnické prostředky vydané na poukazy

Tabulka 8: Náklady systému v.z.p. na zdravotnické prostředky vydané na poukazy

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady v mil. Kč	6 477	6 813	7 343	7 488	7 944	8 344
Index (k roku 2014, v %)	100,0	105,2	113,4	115,6	122,6	128,8
Index (k předchozímu roku, v %)	-	105,2	107,8	102,0	106,1	105,0

1.9 Ostatní náklady hrazené z v.z.p.

Tabulka 9: Ostatní náklady systému v.z.p.

Náklady v mil. Kč	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady na léčení v zahraničí	786	942	913	957	1 053	1 077
Finanční prostředky (vratky)	289	97	90	117	647	769
Náklady na očkovací látky	1 080	975	1 015	1 046	1 211	1 303
Ostatní náklady na zdravotní péči	43	57	45	41	36	47

2 Příjmy systému v.z.p. v roce 2019

Celkové příjmy do systému zdravotního pojištění jsou součtem příjmů z výběru pojistného od zaměstnavatelů, OSVČ a OBZP a příjmem ze státního rozpočtu za osoby, za něž je plátcem pojistného stát. Vývoj příjmů zdravotních pojišťoven od 1. pololetí 1998 do konce roku 2019 je zpracován v tabulkách č. 1 a 2 a v grafech č. 1 a 2 přílohy. Zdrojem dat o příjmech i o počtu pojištěnců jsou údaje od správce účtu přerozdělení. Přejít na nový způsob přerozdělení (PCG) od roku 2018 s sebou přinesl i drobné metodické změny ve sledování příjmů - především jde o změnu období pro výběr pojistného, a to z období od 18. dne měsíce do 17. dne měsíce následujícího na období měsíce kalendářního. Tato změna mj. přinesla mnohem menší volatilitu v měsíčním výběru pojistného. Příjmy roku 2019 jsou z výsledků 1. až 12. přerozdělení roku 2019, tj. vybrané pojistné za kalendářní měsíce prosinec 2018 až listopad 2019 + platby za státem hrazené pojištěnce.

V roce 2019 dosáhly celkové příjmy zdravotních pojišťoven 326 036 mil. Kč, z toho příjmy z vybraného pojistného činily 254 187 mil. Kč a pojistné za osoby, za něž je plátcem stát, dosáhlo výše 71 849 mil. Kč. V porovnání s předchozím rokem 2018 se celkové příjmy zdravotních pojišťoven zvýšily o 21 468 mil. Kč (+7,05 %), a to jak díky výraznému nárůstu ve výběru pojistného (o 17 978 mil. Kč, tj. o 7,61 %), tak i díky nárůstu příjmů ze státního rozpočtu (o 3 490 mil. Kč, tj. o 5,10 %). Nárůst příjmů ze státního rozpočtu plynul hlavně ze zvýšení platby za státního pojištěnce od ledna 2019 z 969 Kč na 1 018 Kč, počet státních pojištěnců vzrostl nepatrně. Nárůst vybraného pojistného odrážel mzdový vývoj (nominální vývoj průměrné hrubé mzdy v roce 2019: +7,1 %), rekordně nízkou nezaměstnanost a příznivý ekonomický vývoj v ČR, v Evropě i celém světě.

V tabulce č. 3 a v grafu č. 3 přílohy je dokumentován vývoj příjmů zdravotních pojišťoven na 1 pojištěnce v členění na „státní“ pojištěnce, na osoby, za něž není plátcem pojistného stát (dále jen „nestátní“ pojištěnec) a na osoby bez ohledu, do které kategorie plátce pojistného patří.

V roce 2019 dosáhla hodnota celkového průměrného příjmu na 1 pojištěnce výše 30 944 Kč, což představuje oproti roku 2018 nárůst o 1 953 Kč, tj. o 6,74 %. Zatímco příjmy v roce 2019 z vybraného pojistného na 1 „nestátního“ pojištěnce činily 54 609 Kč (nárůst oproti roku 2018 o 3 554 Kč, tj. o 6,96 %), příjmy ze státního rozpočtu na jednoho „státního“ pojištěnce dosáhly hodnoty 12 216 Kč (nárůst oproti roku 2018 o 588 Kč, tj. o 5,06 %). Průměrný počet „státních“ pojištěnců se v roce 2019 oproti roku 2018 zvýšil o 2 694 (o 0,05 %) na 5 881 559 pojištěnců, průměrný počet „nestátních“ pojištěnců vzrostl o 28 079 (o 0,61 %) na 4 654 662 pojištěnců, průměrný celkový počet pojištěnců činil 10 536 220 (nárůst o 30 773 pojištěnců, tj. 0,29 %).

Tabulka 4a přílohy dokumentuje vývoj podílu platby za „státní“ a „nestátní“ pojištění od roku 1998 do roku 2019. Podíl příjmů za „státní“ pojištění:

- v roce 1999 dosahoval 24,8 %, přitom podíl počtu „státních“ pojištěnců byl 56,0 %;
- v roce 2019 činil podíl platby za „státní“ pojištění 22,04 % (-0,40 procentního bodu oproti roku 2018), podíl počtu „státních“ pojištěnců byl 55,82 % (-0,14 procentního bodu oproti roku 2018).

Z tabulek 4a a 4b přílohy je patrné, že

- do roku 2010 trval dlouhodobý trend růstu podílu „státních“ pojištěnců na celkovém počtu pojištěnců, od roku 2010 již tento podíl stagnoval a od 2. pololetí 2014 dochází k poklesu;
- dochází ke skokovému nárůstu podílu příjmů ze státního rozpočtu v letech, kdy byla zvýšena platba státu za státního pojištění, s následným mírným poklesem; v roce 2019 tento podíl klesá i přes navýšení platby za státního pojištění díky stagnujícímu počtu státních pojištěnců, nárůstu nestátních pojištěnců a hlavně díky nárůstu vybraného pojistného.

Po několika letech minimálních nárůstů či stagnace příjmů přinesl rok 2013 mírný nárůst a roky 2014 až 2019 výrazný nárůst příjmů do systému veřejného zdravotního pojištění – vliv na to mělo hlavně **zrušení stropů u vyměřovacího základu pro platbu pojistného od roku 2013, zvyšování plateb za „státní“ pojištění (v listopadu 2013 z 723 na 787 Kč, v červenci 2014 z 787 na 845 Kč, v lednu 2016 z 845 na 870 Kč, v lednu 2017 z 870 na 920 Kč, v lednu 2018 z 920 na 969 Kč, v lednu 2019 z 969 na 1 018 Kč) a hlavně vyšší výběr pojistného (v roce 2014 +3,43 %, v roce 2015 +6,39 %, v roce 2016 +4,69 %, v roce 2017 +8,97 %, v roce 2018 9,36 %, v roce 2019 7,61 %).**

3 Očekávané příjmy systému v.z.p. v letech 2020 a 2021

Ačkoliv je v současné době vzhledem k opatřením na omezení šíření koronavirové nákazy příliš mnoho neznámých pro stanovení relevantního odhadu, připravily zdravotní pojišťovny následující odhad příjmů na roky 2020 a 2021.

Odhad příjmů (zdravotní pojišťovny):

	2018	2019	2020 odhad	2021 odhad
Počet státních pojištěnců (průměrný)	5 878 865	5 881 559	6 030 000	6 050 000
Platba státu na 1 st. pojištěnce (Kč)	969	1018	1 067	1 067
Platba státu (tis. Kč)	68 359 442	71 849 121	77 208 120	77 464 200
Nárůst výběru pojistného (%)	9,36	7,61	-13,50	8,20
Výběr pojistného (tis. Kč)	236 208 892	254 187 145	219 871 880	237 901 375
Celkem (tis. Kč)	304 568 334	326 036 266	297 080 000	315 365 575
Příjmy celkem - nárůst v %	8,29	7,05	-8,88	6,16

Odhad příjmů na rok 2020 byl snížen z 345,1 mld. Kč (předkrizový odhad na základě lednové makroekonomické predikce MF ČR) na 297,1 mld. Kč a pro rok 2021 z 359,3 mld. Kč na 315,4 mld. Kč.

Na jednání Analytické komise DŘ bylo schváleno doplnění o odhad příjmů na základě aktuální (dubnové) makroekonomické predikce MF ČR.

Odhad příjmů (makroekonomická predikce MFČR):

	2018	2019	2020 odhad	2021 odhad
Počet státních pojištěnců (průměrný)	5 878 865	5 881 559	6 030 000	6 050 000
Platba státu na 1 st. pojištěnce (Kč)	969	1018	1 067	1 067
Platba státu (tis. Kč)	68 359 442	71 849 121	77 208 120	77 464 200
Nárůst výběru pojistného (%)	9,36	7,61	2,60	0,80
Výběr pojistného (tis. Kč)	236 208 892	254 187 145	260 796 011	262 882 379
Celkem (tis. Kč)	304 568 334	326 036 266	338 004 131	340 346 579
Příjmy celkem - nárůst v %	8,29	7,05	3,67	0,69

Vývoj příjmů se bude odvíjet od úspěšnosti a délky opatření proti šíření koronaviru, úspěšnosti státních opatření na podporu ekonomiky (včetně podpory zdravotního systému) a vzhledem k otevřenosti české ekonomiky i na úspěšnosti obdobných opatření v ekonomikách hlavně evropských zemí.

Na mimořádném jednání Analytické komise (dne 14. 5. 2020), jehož cílem bylo upřesnit predikce na základě aktuální situace s šířením koronaviru a předpokládaným navýšením platby za státní pojištěnce, předložili zástupci zdravotních pojišťoven a někteří zástupci poskytovatelů odhady příjmů z výběru pojistného systému v.z.p. na roky 2020 a 2021. Dále byly diskutovány možnosti rozpuštění rezerv zdravotních pojišťoven pro roky 2020 a 2021. Někteří zástupci zdravotních pojišťoven deklarovali, že nemají mandát k tématu rozpuštění rezerv nad rámec zdravotně pojistných plánů pro rok 2020. V níže uvedené tabulce jsou uvedeny hodnoty odhadů, které ovlivní původní odhady příjmů uvedené v tabulkách výše (odhad příjmů dle zdravotních pojišťoven a odhad příjmů dle makroekonomické predikce MFČR). Jednotlivé vazby jsou označeny žlutou resp. zelenou barvou. Celkový odhad příjmů je ještě technicky doplněn o valorizovanou platbu za státní pojištěnce, na které se zástupci shodli.

ZP, Segment	Výběr pojistného 2020	Výběr pojistného 2021	Rozpuštění rezerv 2020	Rozpuštění rezerv 2021	Celkové příjmy 2020	Celkové příjmy 2021
VZP	227 578	238 900	34 055	6 025	325 891	367 184
VoZP	230 000	237 000	10 000		328 313	365 284
ČPZP	224 936	246 000	10 000		323 249	374 284
OZP	232 000	246 000	10 000		330 313	374 284
ZP Škoda	235 324	243 600	10 000		333 637	371 884
ZP MV	232 000	239 000	20 000		330 313	367 284
RBP	227 500	236 700	10 000		325 813	364 984
Akutní LP	244 254	266 518	34 055	6 025	342 567	394 802
Lékařenská péče	244 254	266 518	34 055	6 025	342 567	394 802
PL	244 254	266 518	34 055	6 025	342 567	394 802
Následná péče	244 254	266 518	10 000	20 000	342 567	394 802
Laboratoře	244 254	266 518	34 055	6 025	342 567	394 802
Stomatologie	227 578	238 900	34 055	6 025	325 891	367 184
AS	227 578	238 900	34 055	6 025	325 891	367 184

Údaje v mil. Kč

4 Závěr

V roce 2019 narostly náklady ZFZP o 25,636 mld. Kč (+8,98 %) na 310,969 mld. Kč, příjmy o 21,468 mld. Kč (+7,05 %) na 326,036 mld. Kč.

Příloha (jen v elektronické formě): Tabulky a grafy 1 až 11_2019_2p.xlsx

V Praze dne: 20. března 2020, doplnění dne 7. dubna 2020 a 14. května 2020

Za analytickou komisi: Ing. Jiří Mrázek MBA